

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta pedagogická

Katedra výtvarné kultury

Diplomová práce

"Hraj si!" - doplňky - zásadní prvek nejrůznějších outfitů

Irena Mašková

Učitelství anglického jazyka a výtvarné výchovy pro 2. stupeň ZŠ

Vedoucí práce

Mgr. Naděžda Potůčková

Plzeň 2012

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně, s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni Podpis

Ráda bych poděkovala vedoucí mé práce Mgr. Naděždě Potůčkové za umožnění tvorby této diplomové práce.

Obsah

ÚVOD.....	6
1 TEORETICKÁ ČÁST.....	7
1.1 HISTORIE ŠPERKU.....	7
1.2 MATERIÁL, POMŮCKY A TECHNOLOGIE.....	11
1.3 VÝROBA VZORU A VLASTNÍ FORMY.....	15
2 PRAKTICKÁ ČÁST – VÝROBA VLASTNÍCH ŠPERKŮ	17
2.1 1.PRVNÍ SADA ŠPERKŮ “BAREVNÉ A TVAROVÉ MOŽNOSTI“	17
2.2 2. DRUHÁ SADA ŠPERKŮ “HRA S BARVAMI“	19
2.3 2. TŘETÍ SADA ŠPERKŮ “ZALITÉ OBJEKTY“	20
2.4 2. ČTVRTÁ SADA ŠPERKŮ “PRYSKYŘICE A CÍN“	22
3 DIDAKTICKÁ ČÁST	24
3.1 VÝTVARNÉ NÁMĚTY	24
3.1.1 „Šperk z pravěku“	25
3.1.2 „Amulet“	27
3.1.3 „Šperk plný pocitů“	30
ZÁVĚR.....	35
POUŽITÁ LITERATURA	36
RESUMÉ.....	39
SEZNAM PŘÍLOH.....	40

Anotace

Diplomová práce „Hraj si!“ - doplňky - zásadní prvek nejrůznějších outfitů“ je zaměřena na experimentování s křišťálovou pryskyřicí a skládá se ze tří částí: teoretické, praktické a didaktické.

Teoretická část krátce seznamuje s historií šperku a obecně představuje materiály, které jsou použity při tvorbě v praktické části. Podává stručný přehled možných postupů při tvorbě šperku.

Praktická část diplomové práce popisuje jednotlivé etapy výroby šperků od počátečního návrhu až po samotnou realizaci díla.

Závěrečná didaktická část se věnuje uplatnění výroby šperků ve výchovně vzdělávacím procesu. Obsahuje výtvarné náměty a zároveň metodicky rozpracované postupy konkrétních výrobků.

Abstract

This thesis „Play!“ - accessories – the basic element of various outfits, is focused on experimenting with crystal resin and consists of three parts: theoretical, practical and didactic.

The theoretical part is concerned with a short history of jewelry and generally represents materials which are used in the practical part. It also gives a brief overview of various procedures at their application in creating jewelry.

The practical part describes each of the stages of making jewelry from the initial design up to the final completion of the work.

The final didactic part is focused on the use of making jewelry in the educational process. It contains artistic themes and at the same time gives guidelines to the procedure of creating the specific products.

Úvod

Ve své diplomové práci jsem se zaměřila na výrobu šperků především z drátu a pryskyřice. A to proto, že samotný materiál pryskyřice mě velice fascinuje svojí podobností se sklem a přitom poměrně lehkou aplikací a dostupností. Společně s drátem a jinými komponenty lze vyrobit nepřeberné množství odlišných doplňků.

Výroba doplňků mě bavila již od mého dětství, kdy jsem drhala barvené náramky přátelství nebo se pokoušela háčkovat čelenky či taštičky. Vyzkoušela jsem také pletení korálků, drátkování, batikování šátků, kresbu na hedvábí.

Před několika lety se na českém trhu objevila polymerová hmota - Fimo. Velice jsem si ji oblíbila. Líbilo se mi, že si mohu vyrobit a navléci své vlastní originální korálky a korále. V době, kdy mě nadšení z Fima pomalu opouštělo, jsem objevila pryskyřici, která vnesla do mých děl další rozměr.

Při samotné výrobě doplňků či šperků cítím radost a naplnění z tvůrčí činnosti a v neposlední řadě mě uspokojuje, že moje výrobky dělají radost obdarovaným.

To mě přivedlo k myšlence zvolit si výrobu doplňků za téma diplomové práce. Domnívám se, že stejné pocity jaké mám při tvorbě já, by mohli také prožívat moji budoucí žáci.

1. Teoretická část

V teoretické části je stručně shrnuta historie šperku u nás i ve světě. Seznamuje s hlavním materiálem křišťálovou pryskyřicí a dalšími materiály potřebnými pro výrobu šperků z křišťálové pryskyřice.

1.1. Historie šperku

Dějiny historie šperku jsou velice obsáhlé a v podstatě provází člověka po celou dobu jeho existence.

Zdobení těla je člověku vlastní, objevovalo se již u nejstarších kultur na celém světě, o čemž vydávají svědectví mnohé archeologické nálezy.

„Při pátrání po kořenech výroby šperků bychom se museli vrátit asi až k počátkům lidského druhu. Nejnovější výzkumy ukazují, že se lidé v Africe zdobili mušlemi již před 100 000 lety – alespoň tedy o 25 000 let dříve, než se soudilo doposud“.

Je doloženo, že ozdoby krku ve formě jak jednoduchých, tak i vícedílných náhrdelníků byly používány již ve starší době kamenné. Tyto náhrdelníky se vyráběly z přírodních materiálů - mušlí, šnečích ulit, zvířecích zubů, rybích obratlů a perel. Prívěsky zase z kostí, kamenů a z jantaru. Používání organických surovin na výrobu šperků ustoupilo s rozvojem zpracování mědi a bronzu poněkud do pozadí, ale nikdy nezmizelo úplně.“

Šperky plnily nejen úlohu zkrášlovací, ale i praktickou – sloužily například jako spony na oděvech. Nesmíme opomenout ani využití šperků k náboženským účelům - talismany na ochranu před zlem a přinášející štěstí. Postupem času se stávaly šperky i symbolem sociálního statutu nositele.¹

Rozkvět šperkařství přichází ve starověku a je spojen se starověkým Římem, Řeckem a Egyptem. I středověk se stal rájem šperkařstvím a šperky se staly symbolem moci a ne každý si je mohl dovolit.

Šperky nejsou jedinou možností, jak si ozdobit tělo. Patří sem i tetování a piercing. Historie piercingu a tetování sahá také do dávné historie lidstva, kdy byly určeny nejen

¹ Historie šperku- nejstarší nálezy. *Magazín Šperkař*. [online].[cit. 2011-6-27] <<http://magazin.sperkar.cz/historie-sperku-nejstarsi-nalezky/>>

pro zkrášlení těla, ale také ukazovaly odvahu, statečnost, bojovnost či status jeho majitele.

Šperk u nás

„Rozvoj českého zlatnictví má na svědomí především velká hojnost drahých kovů, které se u nás těžily. Spolu s nástupem křesťanství se začínají rozvíjet řemesla zaměřená na krásu a zdobivost... Rozkvět českého zlatnictví byl za vlády císaře Karla IV, který byl velkým příznivcem a obdivovatelem zlatnického řemesla. Karel IV roku 1346 nechal zhotovit Svatováclavskou korunu, která je jednou z nejhodnotnějších památek této doby.

Vrchol českého zlatnictví spadá do 16. století, tzv. „rudolfínské doby“, která byla příznivá veškerému umění, tedy i umění zlatnickému.

17. a 18. století bylo pro české šperky spíše krušným obdobím, které však nakonec přešlo do lepších časů, kdy se začaly vyrábět krásné, pozdně renesanční prsteny, ryté a tepané předměty, filigránové šperky, barokní monstrance a další cenné předměty.

Počátkem 19. století dochází k opětovnému rozvoji českého zlatnictví a začínají se vyrábět slavné šperky z českých granátů. Tyto šperky se nakonec staly známé a velice oblíbené nejenom u nás, ale i jinde ve světě.

Česká šperkařská výroba se po roce 1928 vypracovala na jednu z nejkvalitnějších a může se úspěšně rovnat i s cizími ozdobnými předměty, které se sem původně dovážely.“²

V padesátých letech byl celkový útlum ve všech oblastech umění a to díky politické situaci v naší zemi. Nikdo a nic nesmělo vyčnívat z řady, vládla uniformita a průměrnost v oblékání a dalších sférách lidského života.“O inovaci zprvu usilovaly jablonecké podniky. Používaly nové materiály, např. barevný izolační drát, z něhož se vyráběly květinové ozdoby, dále dřevo, pečetní vosk, ovocné pecky, rohovina nebo perleť... Vzniká bižuterie v malých sériích, oprotipředešlé masové výrobě, což podtrhovalo osobitost a originalitu autora.“³

²Historie šperků v Čechách.[online].[cit. 2011-6-27] <<http://www.galeriebueno.cz/historie-sperku-v-cechach.html>>

³ BOSKOVÁ,D. *Současný šperk*. Brno, 2009. Bakalářská práce na Pedagogické fakultě Masarykovo univerzity n katedře výtvarné výchovy.

Náhled do současnosti

„Tradice českého autorského šperku nebyla zdaleka tak významná jako v mnohých zemích jižní a západní Evropy.“⁴ Postupem času se autorský šperk stále rozvíjí a do popředí se dostává bižuterie, která do poloviny 20. století plnila jen podřadnou funkci.

„Na přelomu padesátých a šedesátých let studovala na Vysoké uměleckoprůmyslové v Praze nová generace výtvarníků, kteří většinou nebyli vyučenými zlatníky, ale zajímali se o šperk jako o jeden z možných výrazových prostředků pro podtržení osobnosti člověka. Kromě obecných kovů použili pro šperk nezvyklé materiály... Tímto způsobem ukázali cestu svým současníkům a následovníkům a dokázali, že hodnota šperku nespočívá ve finanční náročnosti šperku, ale ve výtvarné kvalitě a profesionálním zpracováním. Postupně se šperk stal svébytným výtvarným dílem srovnatelným s artefakty v ostatních oblastech užitého a volného umění“⁵

Pokud je mluveno o českém šperku 20. století, nemělo by být opomenuto jméno nejvýznamnějšího slovenského šperkaře Antona Cepky. „*Jeho přínos je o to větší, že ve slovenském prostředí neměl šperkařskou tradici, na kterou by mohl navázat... Již rok po svém absolutoriu získal zlatou medaili a bavorskou státní cenu na Mezinárodním veletrhu uměleckých řemesel v Mnichově. ... v příštích letech se stal nejčastěji uváděným československým šperkařem.*“⁶

„V novém pojetí neměl být šperk neutrálním závěsem na řetízku nebo na obojku univerzální velikosti, ale individuálním uměleckým dílem, které si svého nositele určitým způsobem podmaňuje.“⁷

K takovému pojetí přistupuje i význačný sochař, šperkař, designér a pedagog prof. Vratislav Karel Novák, „*Poččetně nejrozsáhlejší oblastí jeho tvorby jsou šperky, ve kterých zcela prolomil bariéru mezi užitým (či neužitým) a volným uměním. Nejpodstatnějším rysem není funkce zdobící a kráslicí, ale význam filozofický, mystický, magický nebo erotický, který vyjadřuje vztah autora a posléze jeho nositele ke světu, vztah lidského těla ke šperku. Ačkoli šperk existuje sám o sobě, ožívá a významově se uplatňuje teprve ve vazbě na člověka.*“⁸ „*Nevšední tvorba V. K. Nováka se*

⁴KŘÍŽOVÁ, A. *Proměny českého šperku na konci 20. století*. Praha. Akademia 2002. ISBN: 80-200-0920-5. Str. 7

⁵KŘÍŽOVÁ, A. *Proměny českého šperku na konci 20. století*. Praha. Akademia 2002. ISBN: 80-200-0920-5. Str. 7

⁶KŘÍŽOVÁ, A. *Proměny českého šperku na konci 20. století*. Praha. Akademia 2002. ISBN: 80-200-0920-5. Str. 28

⁷KŘÍŽOVÁ, A. *Proměny českého šperku na konci 20. století*. Praha. Akademia 2002. ISBN: 80-200-0920-5. Str. 133

⁸KŘÍŽOVÁ, A. *Proměny českého šperku na konci 20. století*. Praha. Akademia 2002. ISBN: 80-200-0920-5. Str. 127

*vyznačuje velkou mírou invence a je velice pestrá a mnohvrstevná. V jeho plastikách a špercích se projevuje noblesa kovového materiálu, tvarová a technická čistota a dokonalost. V oblasti šperku platí za výjimečnou individualitu a autoritu, jež povýšila šperk z jeho ryze zdobné a okrašlovací funkce na suverénní umělecké dílo.*⁹

*„Výtvarné aktivity Vratislava Nováka jsou zřetelným předělem ve vývoji českého šperku a jasným začátkem jeho nové éry v evropském kontextu. Po Antonu Cepkovi je v zahraničí nejuznávanější osobností, která ovlivnila nejen domácí prostředí. Celá generace výtvarníků tíhnoucích ke konstruktivistickému pojetí šperku byla nucena se s jeho tvorbou konfrontovat. Vliv silné umělecké i lidské bytosti byl ještě zesílen od roku 1990 jeho pedagogickým působením v ateliéru kovu a šperku na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze. V roce 2007 zde profesor Novák ukončuje svoji dlouholetou pedagogickou činnost a od roku 2008 působí na půdě dynamicky se rozvíjejícího Ústavu umění a designu Západočeské univerzity v Plzni, kde se věnuje výuce designu kovu a šperku.*¹⁰

Ráda bych také zmínila Svatopluka Kasalého, jehož šperkařskou tvorbou jsem fascinována. Tvoří z čirého nebo zbarveného skla a doplňuje jej zušlechtnou mosazí. Tyto okouzující šperky jsou uzpůsobeny liniím ženského těla. Jsou to šperky, které nejsou omezeny jen na klasická místa určená pro nošení šperků, ale celkově doplňují anatomii ženského těla.

*„Současný šperk si získal označení samostatné výtvarné disciplíny, jakou je např. malba, sochařství...Nechápeme jej jen jako ozdobu, ale jako součást nás samotných. V postmoderně je šperk zbaven konvence a je zasazen o nové atributy jako vtip, hravost a neomezenost.*¹¹

Pokoušel jsem se zjistit, zda se někdo zabývá na profesionální úrovni výrobou šperků z křišťálové pryskyřice. Nenašla jsem žádného „velkého“ umělce, ale zato mnoho domácích kutilů tvoří překrásné doplňky pomocí této hmoty. Své výrobky často prezentují a nabízejí k prodeji na internetových obchodech. Většina výrobků je „pouze“ zalita do zakoupených lůžek, nesetkala jsem se se šperky odlitých z vlastních forem.

⁹ Vratislav Karel Novák.[online].[cit. 2011-6-24]<<http://www.mestojablonec.cz/cs/mesto/jablonecky-mesicnik/06-2009/vratislav-karel-novak.html>>

¹⁰ KRÍŽOVÁ, A. *Proměny českého šperku na konci 20. století*. Praha. Akademia 2002. ISBN: 80-200-0920-5. Str. 127

¹¹ BOSKOVÁ, D. *Současný šperk*. Brno, 2009. Bakalářská práce na Pedagogické fakultě Masarykovo univerzity n katedře výtvarné výchovy.

Stejně tak jsem nenašla výrobky, které by byly nějakým způsobem dekorovány autorskou malbou.

1.2. Materiály a technologie

Křišťálová pryskyřice

„Předchůdce křišťálové pryskyřice byl celuloid, který byl vynalezen v polovině devatenáctého století, a byl převážně používán jako náhrada za slonovinu, kterou svými vlastnostmi a vzhledem připomínal. Dalším předchůdcem byl bakelit, ...který se stal populární hlavně v době druhé světové války.“ Dalo by se říci, že každé ...“nové desetiletí přišlo s novými chemickými výrobky, z nichž mnohé jsou dodnes oblíbené při výrobě šperků.“¹²

Křišťálová pryskyřice je tekutá hmota, pokud se však smíchá s tvrdidlem, zatvrdne a je průhledná jako sklo. Je jeho dokonalou imitací. Zasychá minimálně 24 hodin, v teplé místnosti (nejlépe na topení) a po zaschnutí je zcela transparentní. Křišťálovou pryskyřici je také možné tónovat různými barvami, a to buď rovnou do směsi před nalitím do forem anebo mohou být hotové odlitky dekorovány až na závěr.

Do pryskyřice můžeme zalévat takřka cokoliv. Materiál však nesmí být olejový anivlhký. Křišťálová pryskyřice skýtá nekonečné množství možností.

Druhů křišťálové pryskyřice je mnoho. Já jsem pro své výrobky používala „Crystalresin“, který je jednoduše dostupný na trhu a na rozdíl od jiných druhů je vhodný, jak na odlitky, tak na tenké výplně a nátěry. Crystalresin je dodáván ve dvou láhvích. „V jedné je základní pryskyřičná hmota –resin a v druhé ustalovač – tvrdidlo tzv. hardener. Dokud není resin a hardener smíchán, nenastane reakce,ale ve chvíli, kdy se smíchají dohromady, nastává tepelně chemická reakce...“¹³

Díky tomu, že má pryskyřice vysoké povrchové pnutí nerozteče se jako voda a sama vytvoří malý kopeček, „... má tendenci se držet při sobě a rozlévá se jen tam, kam jí navedete například pomocí naklánění, nebo pomocí špičky špejle.“¹⁴

Míchání křišťálové pryskyřice:

¹² HEZINA,L.,ZÁMEČNÍKOVÁ,Š. Šperky z křišťálové pryskyřice. Zlín. VEGA s.d.

¹³ HEZINA,L.,ZÁMEČNÍKOVÁ,Š. Šperky z křišťálové pryskyřice. Zlín. VEGA s.d. Str.2

¹⁴ Křišťálová pryskyřice.[online].[cit. 2011-6-20] <<http://www.davona.cz/tvoreni/1225/kristalova-pryskyrice/>>

Crystalresin se narozdíl od většiny jiných pryskyřicí míchá v jiném poměru a to 1:2. Jeden díl tvrdidla ku dvěma dílům křišťálové pryskyřice. Na přesném poměru velice záleží, aby výrobky skutečně vytvrdly. Pokud nalijeme např. více tvrdidla, výrobky jsou pak lepkavé a už nikdy neztvrdnou. Obě složky v přesném poměru smícháme v plastové nádobě a pečlivě, pomalu promícháme dřevěnou špachtlí (či špejlí), aby nevznikly bublinky. Je možné, že přesto se nějaké vzduchové bublinky objeví. Zbavíme se jich velmi lehkým foukáním přes brčko. Před samotným vlitím do formy necháme přibližně deset minut odstát. Jelikož jsou výpary zdraví škodlivé, je nutné pracovat ve větrané místnosti a vždy používat gumové rukavice.

Pro přesné odměření potřebného množství mixu, lze postupovat tak, že formu vyplníme až po okraj vodou, kterou pak přelijeme do měrky. Na stupnici si odměříme 1/3 objemu pro tužidlo a 2/3 pro pryskyřici. Takto odměřená množství použijeme při tvorbě směsi.

Barvení:

Při práci jsem došla k závěru, že nejvhodnější barvy pro celoplošné, jednotné obarvení pryskyřice jsou barvy Vitrail na bázi organických ředidel nebo tuš. Pro jemné malování na již zaschlou pryskyřici je vhodné použití jakýchkoliv akrylových barev, anebo barev na porcelán. Nejsou však vhodné na celkové obarvení tekuté pryskyřice, protože se tvoří nevzhledné hrudky a mix pak není možno použít na výrobu jakéhokoliv dalšího výrobku.

Vkládání a zalévání předmětů:

„Budeme-li vkládat předměty jako kamínky, korálky, 3D komponenty, látku, papír... nalijeme do formy jen tolik mixu, aby pokrýl dno. Přikrytou formu necháme stát alespoň 2 hodiny a potom vložíme korálky, kamínky, látku, atd.“¹⁵ Kdybychom vložili komponenty ještě do tekuté směsi, klesly by na dno a proto je dobré pár hodin počkat až mix trochu zatuhne. Nakonec zalijeme až po okraj novou várkou křišťálové pryskyřice.

Vrtání:

„Abychom mohli přívěsek zavěsit, musíme vrtat ruční nebo elektrickou vrtačkou. Musíme mít na paměti, že při velké rychlosti elektrické vrtačky se resin zahřívá a nalepuje na vrták.“¹⁶ Pokud při vrtání uděláme chybu a díрку máme nakřivo či špatně je

¹⁵ HEZINA, L., ZÁMEČNÍKOVÁ, Š. Šperky z křišťálové pryskyřice. Zlín. VEGA s.d. Str. 7

¹⁶ HEZINA, L., ZÁMEČNÍKOVÁ, Š. Šperky z křišťálové pryskyřice. Zlín. VEGA s.d. Str. 8

možná oprava. Rozmícháme si malé množství nového mixu a chybu opravíme a necháme uschnout. Pokud je vyvrtaná dírka malá, na opravu postačí dvousložkové epoxidové lepidlo. Nepovedené kousky, ale nemusíme vyhazovat, můžeme se na nich naučit vrtání, anebo s nimi dále experimentovat.

Finální úprava výrobku:

Po vyloupenutí výrobku z formy je dobré nechat hotový výrobek ještě nějakou dobu dozrát a pak se mohou strany dorovnat, uhladit paspartovacím nožem, pilníkem nebo smirkovým papírem. Doporučuje se pracovat s wet/ dry smirkovým papírem nad nádobou s vodou a resinový výrobek neustále namáčet, tím omezíme vytvoření bílých skvrn na výrobku. Nakonec můžeme výrobek vyleštit suchým a měkkým hadříkem.

Dráty:

Na trhu existuje široká nabídka drátů a drátků různých materiálů, síly, barev... Od tenkých měkkých drátků až po velice tvrdé a pevné dráty. Volba vždy záleží na druhu výrobku, který chceme vytvořit. Silný drát použijeme na kostry a konstrukce, středně silný pak na oplétání, dekorativní výplety a na drobné výrobky či jako spojovací materiál použijeme drát slabý.

Osteofix

Pro kostry šperku jsem ve své práci volila nejčastěji tento druh drátu. Je možné vybrat si ze tří druhů dle tvrdosti: měkký, polotvrký a tvrdý. Z vlastní zkušenosti musím dodat, že třetí stupeň tvrdosti- tedy tvrdý je opravdu těžce ohebný a pro začátečníky nevhodný.

„Drát Osteofix je vyroben z chrom-nikl-molybdenové oceli stabilizované titanem. Jeho chemické složení zajišťuje vynikající antikoroziční vlastnosti a vysokou plasticitu (tvárnost). Nemá karcinogenní ani jiné toxické účinky. Také alergické reakce nebyly prokázány. Díky tomu tento materiál se často používá ve zdravotnictví.“¹⁷

Měděný drát

¹⁷Slovníček bižuterních pojmů. [online]. [cit. 2011-6-24] <<http://www.odstyl.cz/slovník.htm>>

Načervenalý těžký, ale velice měkký a poddajný drát. Hojně se používá k výrobě dekorativních předmětů či šperkařských objektů a také jako základ šperků či dekorací.

Mosazný drát

Mosazný drát se od ostatních odlišuje krásnou zlatou barvu a je poměrně dobře ohebný.

Hliníkový drát

Velice snadno ohebný a tvarovatelný dekorativní drát, který se prodává v mnoha barevných variacích.

Pro ty, kteří začínají pracovat s drátem, doporučuji použít dráty měkké a dobře tvarovatelné jako je např. měď. Pracuje se s nimi o mnoho lépe než s ocelí, dokonce i měkká ocel je dosti tvrdá a tuhá, pokud má vyšší průměr (0,8- 1mm). Práce s Osteofixem vyžaduje opravdu hodně síly, zkušeností a v neposlední řadě trpělivosti.

Kleště:

K tomu abychom drát mohli štípat, tvarovat do smyček, oček, spirál atd. jsou zapotřebí alespoň dva druhy kleští- ketlovací a štípací.

Kleště ketlovací

Kleště mají úzkou kulatou špičku, lze jimi utočit i velmi malé či velké očko. Používají se na vytváření oček, spirál, na očka na ketlovací jehle a k ohýbání drátu. Pokud vyrábíme více kusů oček či spirálek, je dobré si předem drát naštípat, aby byly všechny vyrobené komponenty stejně veliké.

Boční štípací kleště

Štípací kleště jsou nepostradatelné k výrobě jakýchkoliv výrobků z drátu. Velice důležitá je jejich ostrost, aby drát nebyl po přeštípnutí „ožvýkaný“.

Ploché kleště

Nejsou nezbytně nutnou výbavou ale, jsou vhodné ke srovnání např. spirál či oček. Hodí se k ohýbání drátu do hran a také bezpečně udrží více drátků najednou.

K vytváření smyček je nejlepší použít kleštičky s kulatými hroty. Dají se použít i kleště ploché, ale v tom případě je těžší uhlídat si stejnou velikost smyček. Důležité je uštípnout si ze špulky drátu dostatečně dlouhý kus - pokud je volný kus drátu delší, lépe se ohýbá (klasický princip páky) a lépe se drží. Z počátku může vyvstat problém odhadnout, jak dlouhý kus drátu je potřeba, ale praxí lze tuto dovednost získat.

1.3. Výroba vzoru a vlastní formy:

Na výrobu vzoru jsem použila polymerovou hmotu Fimo. Protože práce s Fimo hmotou je jednoduchá, finančně dostupná, časově nenáročná a při výrobě není potřeba dalších pomůcek.

Pro tvorbu vlastních forem jsem zvolila silikonovou dvousložkovou hmotu- Siligum. A to hned z několika důvodů: je velice pružná, odolná, přesná a forma je připravena k okamžitému použití během několika minut. Vytvořené formy jdou opakovaně použít, výrobce uvádí až 50 kusů přesných reprodukcí z křišťálové pryskyřice, sádry, vosku...

Práce se silikonovou pastou:

1. Smícháme modrou a bílou pastu ve stejném poměru a po dobu 1 minuty válíme v ruce. Jakmile získá směs jednotnou světle modrou barvu, je okamžitě připravena k použití. Musíme pracovat opravdu rychle, směs ztuhne během 5 minut (k prodloužení času potřebného pro nanesení pasty, vložíme hotovou směs před začátkem práce na několik minut do ledničky). Vytvarujeme kuličku, kterou přiložíme a přitlačíme na vzor, a ve stejnoměrné vrstvě jí pokryjeme předmět. Vrstva by měla být silná přibližně 3 až 4 milimetry.

2. Poté,co pasta ztuhne, necháme ji ještě několik minut dozrát a formu sejmeme.

3. Do hotové formy můžeme zapíchnout kousky drátu v místě, kde chceme mít otvory pro budoucí nosný drát, tím ušetříme čas i práci a nemusíme do hotového šperku vrtat.

„Jednou z největších výhod resinu je, že můžeme dělat odlitky ve 3D formách, a že formy se dají použít téměř jakékoliv. Některé formy např. na výrobu bonbónů nebo svíček můžou s resinem reagovat, proto je dobré používat především silikonové formy.“¹⁸ Pokud se chystáme mix nalévat do forem, je dobré formu předem lehce vymazat olejem a vytřít pečlivě ubrouskem, aby se hotový výrobek lépe vyloupil.

¹⁸HEZINA,L.,ZÁMEČNÍKOVÁ,Š. Šperky z křišťálové pryskyřice. Zlín. VEGA s.d. Str. 7

2. Praktická část

V praktické části své diplomové práce se zabývám experimentováním s pryskyřicí a využíváním všech jejích vlastností. Snažila jsem se objevit co nejvíce odlišných postupů. Velice mne zaujalo, kolik možností pryskyřice nabízí, kolika různými způsoby ji lze použít při výrobě šperku.

Vytvořila jsem čtyři sady šperků. Přičemž jsem se snažila ukázat na každém jednotlivém šperku trochu jiné použití, využití křišťálové pryskyřice. Vlastní výrobu šperků předcházely kresebné skici.

Podrobný postup výroby popisují v následujících podkapitolách.

2.1. První sada šperků „Barevné a tvarové možnosti“

Tato sada obsahuje dva náhrdelníky a jednu soupravu náhrdelníku a prstenu. Při tvorbě jsem se zaměřila nejen na hru netypických tvarů šperků a průchod drátu, ale také na odlišné použití barvených kombinací.

„Modrý“ (obr. č. 1–2, 25)

Tento šperk byl vůbec můj první návrh. Náhrdelník má světle tyrkysovou barvu s několika tmavšími skvrnami. Záměrně jsem při výrobě nechala křišťálovou pryskyřici odstát, a nechala v mixu utvořit bublinky, které dělají nezvyklý efekt uvnitř šperku. Náhrdelník má netypicky vyřešené zapínání vpředu, kdy samotný šperk tvoří jeho část.

Výroba

Postup míchání křišťálové pryskyřice viz kapitola 1.2.

Výroba vzoru a formy viz kapitola 1.3.

Do mixu jsem přidávala velmi opatrně tyrkysovou barvu Vitrail, abych docílila požadovaného odstínu. Nechala asi dvě hodiny odstát, aby se vytvořily bublinky, kterých se jinak snažíme vyvarovat. Po dvou hodinách jsem připravený mix vlila do formy. V této fázi pryskyřice již neteče, ale velmi ztěžka stýká.

Po zatvrdnutí jsem stejnou, ale pryskyřicí neředěnou barvou Vitrail udělala na povrchu několik skvrn a opět zalila nyní jen čistou pryskyřicí. Po dvou dnech jsem šperk vyjmula, paspartovacím nožem dotvarovala, smirkovým papírem uhladila a nanasla poslední vrstvu pryskyřice. Tím jsem docílila „čepičky“ na šperku.

Jako závěsný drát jsem použila Osteofix, který jsem ohnula v požadované délce a na jedné straně roztepala kladivem na kovadlince. Rozklepanou částí jsem drát vložila do připravených otvorů a zalila.

„Šídlo“(obr. č. 3 – 4, 26)

Náhrdelník má tvar podobající se šídlu. Skládá se ze dvou různě barevných částí- modré a žluté, které jsou k sobě připojeny. Celým šperkem, pak prochází chirurgický drát, na jehož koncích je zapínání.

Výroba

Postup míchání křišťálové pryskyřice viz kapitola 1.2.

Výroba vzoru a formy viz kapitola 1.3.

Zhotovila jsem formu pro obě barvy dohromady, což se později ukázalo jako nevhodné a bylo by lepší vyrobit dvě samostatné formy. Protože je šperk dvojbarevný a obě barvy měly být odděleny ostrou hranicí a nesplývat do sebe musela jsem do formy dodělat „hranici“ pomocí modelovací hmoty, a tím formu oddělit. Poté jsem vlila připravený, modře obarvený mix a počkala, až zcela uschne. Po zatvrdnutí jsem první část vyjmula a očistila od modelíny a celý postup opakovala u žluté barvy.

Vznikly dvě části šperku, které do sebe zcela nepasovaly. Musela jsem je ořezat, zapilovat, tak aby k sobě co nejvíce zapadly. Obě části (opět vložené do formy) jsem zalila jen čistou pryskyřicí, aby se šperk zacelil. Po vytvrdnutí jsem výrobek ještě jednou smirkovým papírem uhladila a zarovnávala vzniklé nerovnosti. Na téměř hotový výrobek jsem nanesla poslední vrstvu pryskyřice a nechala dozrát. Nakonec jsem jím provlékla chirurgický drát a dodělala zapínání.

„Průchod“(obr. č. 5 – 6, 27)

Tato sada šperků obsahuje náhrdelník a prsten tyrkysovo- karmínové barvy. Tvar prstenu je inspirován částí náhrdelníku. I v tomto případě drát prochází celým šperkem a tím nezvykle doplňuje vzhled samotného náhrdelníku.

Výroba

Postup míchání křišťálové pryskyřice viz kapitola 1.2.

Výroba vzoru a formy viz kapitola 1.3.

Do oddělených kalíšků jsem připravila přibližně stejné množství obarvené tyrkysové a karmínové pryskyřice. Obě barvy jsem současně vlila do formy a nechala je do sebe

zapít, tím se vytvořil fialový odstín a barvy mezi sebou vytvořily jemný přechod. Stejný postup výroby jsem zopakovala také u druhé části šperku a prstenu.

Celý šperk jsem zbrousila a zbavila všech nerovností a na závěr protáhla kovovou obruč s ručně dělaným zapínáním.

2.2 Druhásada šperků „Hra s barvami“

Při výrobě této sady šperků jsem se zaměřila na různé možnosti obarvení pryskyřice a nechala všem jednotný tvar. Experimentovala jsem s transparentními barvami na sklo Vitrail, akrylovými barvami, barvami na porcelán či tuší.

„Rudé moře-rozpíjení“ (obr. č. 7 – 8)

Náhrdelník je karmínové barvy, která je na některých místech sytá a jinde světlejší. Na povrchu jsou zapuštěny bílé skvrny připomínající mořské řasy. Na několika místech jsou malé nepatrné žluté tečky. Celý šperk je zavěšen na dvojitém chirurgickém drátu.

Výroba

Postup míchání křišťálové pryskyřice viz kapitola 1.2.

Výroba vzoru a formy viz kapitola 1.3.

Do středu formy jsem vlila mix světlejší karmínové barvy- Vitrail, a co nejrychleji jsem špičkou štětce na dolním okraji udělala šest kapek bílou barvou téže značky. Na některé místo jsem kápala vícekrát, aby „řasa“ byla výraznější. (pokud, bych tak neučinila dostatečně rychle, nedosáhla bych kýženého efektu „mořských řas“, bílá barva by se už, tak dobře neroztáhla po povrchu). Tím, že jsem nalila malé množství barvy, jen do středu formy mohl celý mix „cestovat“ a tím se bílé skvrny roztáhly do stran. Po chvíli jsem do horních okrajů vlila sytější obarvenou křišťálovou pryskyřici. Na několika místech jsem udělala pár kapek neředěnou karmínovou barvou Vitrail, která se vpila do pryskyřice a jen ztmavila původní odstín. Na rozdíl od několika žlutých teček dělaných akrylovou barvou, které si ponechaly svůj tvar a jen zapadly do křišťálové pryskyřice.

Nedoporučuji dávat výrobek schnout na topení, protože barva, pak ještě pracuje a zmizí kýžený efekt. Po zaschnutí jsem výrobek přetřela tenkou vrstvou křišťálové pryskyřice, abych „zakonzervovala“ vzniklý obraz. Celý šperk jsem opracovala do finální podoby a připevnila k nosnému drátu.

„Západ slunce“ (obr. č. 9 – 10, 31)

V tomto šperku jsem nechala vyniknout vlastnostem samotné pryskyřice, a to její podobnosti se sklem- její průhlednosti. Pryskyřice je neobarvena a na jejím povrchu jsou namalované ve dvou patrech skvrny červené, žluté a oranžové barvy.

Výroba

Postup míchání křišťálové pryskyřice viz kapitola 1.2.

Výroba vzoru a formy viz kapitola 1.3.

Nejprve jsem odlila do formy jen malé množství čiré pryskyřice tak, aby pokryla dno. Po uschnutí jsem na vzniklý skelet namalovala akrylovými barvami čáry a nechala zaschnout. Celý postup jsem zopakovala ještě jednou. Výsledný šperk jsem opět zabrousila a přetřela poslední vrstvou.

Do hotového výrobku jsem vrtačkou vyvrtala v horní části dva otvory pro navlečení závěsného drátu. Tentokrát jsem zvolila mosazný drát, pro jeho vhodnější barevnost k celému šperku. Na konci drátu jsem vyrobila jednoduché zapínání.

„Barevná zrna“ (obr. č. 11 – 12, 32)

Postup míchání křišťálové pryskyřice viz kapitola 1.2.

Výroba vzoru a formy viz kapitola 1.3.

Pracovní postup je téměř identický jako u šperku „Západ slunce“. A však celá plocha šperku je pomalována akrylovými barvami a v horní části šperku jsou otvory skrz, jimiž vede závěsný drát.

2.3. Třetísada šperků „Zalité objekty“

Tato souprava obsahující tři závěsné šperky. Při tvorbě sady jsem využila další možnosti využití pryskyřice- zalévání objektů. V každém šperku je zalitý odlišný objekt a to buď celý, nebo jeho část.

Ve dvou ze tří přívěsků jsou zalitým objektem gumové rukavice- tento materiál netypický pro výrobu šperků mě natolik nadchl, že jsem s ním vyrobila dva šperky. Přesto že je nekonečné množství věcí a objektů, které mohou být zalívány.

„Stroj času“ (obr. č. 13 – 14, 28)

Šperk má tvar půlměsíce se zkosenými stranami. Podklad náhrdelníku je černý a na něm jsou v různých patrech zalita mosazná ozubená kolečka. Největší z nich lehce vystupuje ze šperku ven. Celý šperk je zavěšen na mosazném drátu, v první části blíže u šperku je drát zohýbán a rozklepán, druhá část drátu je ponechána v původní podobě.

Výroba

Postup míchání křišťálové pryskyřice viz kapitola 1.2.

Výroba vzoru a formy viz kapitola 1.3.

První podkladová vrstva byla obarvena černou tuší, po ztvrdnutí jsem do šperku rozmístila první dvě ozubená kolečka, která jsem zalila čirým mixem. Tento postup jsem zopakovala ještě dvakrát, přičemž ozubená kolečka byla pokaždé kladena v jiné vrstvě, aby vznikl 3D efekt.

U tohoto výrobku jsme zvolila jiný způsob připevnění drátu k přívěsku, než u většiny. Po celém obvodu jsem přilepila samolepící měděnou pásku, kterou jsem potřela letovací vodou (pro lepší přilnavost cínu) a pocínovala pistolovou páječkou. Nakonec jsem na každou stranu přívěšku připevnila vyrobené, cínové kroužky, za které jsem uchytla závěsný drát.

„Rukavice“ (obr. č. 15 – 16, 29)

Přívěšek má tvar obdélníku, v jehož levé části jsou částečně zalaty žluté prsty z gumových rukavic. Od druhé černé části přívěšku je oddělena žlutou linií. Celý šperk je zavěšen na delším závěsu k chirurgickému drátu.

Výroba

Postup míchání křišťálové pryskyřice viz kapitola 1.2.

Výroba vzoru a formy viz kapitola 1.3.

Na černou tuší obarvenou a zaschlou vrstvu pryskyřice jsem pomocí modelovací hmoty vytvořila „hranici“. Abych oddělila tu část, která bude zalita jen čirým mixem a tu která bude zalita černým.

Ustříhla jsem tři prsty z gumových rukavic (dva malíky a jeden prostředník) a vytvarovala je do požadovaného tvaru, který jsem k sobě přilepila vteřinovým lepidlem. Poté jsem celý objekt přilepila ke skeletu pryskyřice a tuto část zalila čirou pryskyřicí. Po uschnutí jsem objekt vyjmula z formy, očistila od modelovací hmoty a zapilovala. Vzniklou hranu jsem natřela žlutou akrylovou barvou, vložila opět do formy a do zbytku vlila černě obarvenou pryskyřici. Výrobek jsem opracoval do finální podoby.

V horní části uprostřed přívěšku jsem vyvrtala díрку pro závěs na obruč, který jsem zalila malým množstvím pryskyřice. Závěs je vyroben z chirurgického drátu rozklepaného pomocí kladiva na kovadlině. Celý přívěšek je zavěšen na chirurgickém drátu.

„Rukavice II“ (obr. č. 17 – 18, 30)

Šperk má atypický tvar lahvově zelené barvy. V dolní části je kruhový otvor, který je částečně zaplněn žlutými špičkami prstů z gumových rukavic. Celý přívěšek je zavěšen na dvou očkách ke kovové obruči.

Výroba

Postup míchání křišťálové pryskyřice viz kapitola 1.2.

Výroba vzoru a formy viz kapitola 1.3.

Do formy jsem nalila zeleně obarvenou pryskyřici a poté jsem na zaschlý skelet nalepila tři špičky prstů z gumových rukavic. K lepení jsem použila vteřinové lepidlo. Celý výrobek jsem zalila čirou pryskyřicí a nechala zatvrdnout a zopakovala tento postup třikrát. Při schnutí unikaly ze špiček gumových rukavic vzduchové bublinky a vytvořily na povrchu nezvyklý dekor. Nakonec jsem šperk celý opracovala a zavěsila na obruč s jednoduchým zapínáním.

2.4. Čtvrtá sada šperků „Křišťálová pryskyřice a cín“

Tato sada obsahuje dva šperky na krk a jednu sadu náhrdelníku a páru náušnic. V této sadě jsem zkombinovala křišťálovou pryskyřici s cínem. Šperky z křišťálové pryskyřice jsou zkompleťovány pomocí „Tiffany techniky“ (tedy pomocí cínu a mědi).

„Oko“ (obr. č. 19 – 20, 34)

Šperk má tvar lidského oka, je dekorován abstraktní malbou a doplněn pocínovanými dráty. Horní část tvoří tři rozklepané, silnější dráty a v dolní části jsou připojeny drátky zakončené cínovými kuličkami.

„Čtverce“ (obr. č. 21 – 22, 35)

Náhrdelník je tvořen jedním větším čtvercem v levé části a dvěma menšími čtverci v části pravé. Spojeny jsou tenkými pocínovanými drátky a zavěšeny na koženém řemínku. Náušnice jsou vyrobeny ze stejně dekorovaných čtverců jako náhrdelník a zavěšeny pomocí pocínovaných drátků k zapínací sponě.

„Půlměsíc“ (obr. č. 23 – 24, 36)

Poslední náhrdelník v sadě je utvořen výrazným šperkem modro- růžové barvy a zalit křišťálovou pryskyřicí. K základu jsou připojeny z každé strany tři silné pocínované dráty a na koncích jsou spojeny do závěsného očka.

Výroba

Postup výroby všech šperků je stejný. S výjimkou šperku „Půlměsíc“, který je udělaný mozaikou a následně zalit křišťálovou pryskyřicí.

Olejovými barvami jsem namalovala několik abstraktních maleb. Poté je oskenovala, v počítači upravila a vytiskla na fotopapír.

Navrhla jsem tvary šperků a ty obkreslila na měděný plech. Nůžkami na plech jsem je vystříhla a poté ostré hrany zapilovala. Tvary budoucích šperků jsem obkreslila také na fotopapír a vystříhla. Ze svých maleb jsem vybrala jen nejzajímavější fragmenty.

Vystřižené části jsem nalepila na připravené měděné plíšky. Po zaschnutí lepidla jsem na povrch nanasla křišťálovou pryskyřici a pomocí párátko, jsem ji roztáhla po celém šperku až k samým krajům. Na teplém a suchém místě jsem nechala šperky uschnout.

Po obvodu šperků jsem nalepila měděnou pásku a vyhladila ji dřívkem a nakonec hadříkem (odstranění „varhánků“ je vhodné, aby se páska lépe pokrývala cínem). Před samotným cínováním se musí měděná páska a hrot páječky ještě potřít letovací kapalinou, aby cín dobře přilnul. Měděnou pásku a drátky jsem pocínovala pomocí ruční páječky.

Podle navržených skic jsem ke šperkům připájela drátky a poté odstranila vzniklé nerovnosti hrubším a nakonec jemnějším smirkovým papírem. Hotové výrobky jsem zavěsila na kožené šňůrky s ručně dělaným zapínáním.

3. Didaktická část

V didaktické části jsem rozpracovala metodické postupy tří výtvarných námětů zaměřených na výrobu šperků nejen z křišťálové pryskyřice v hodinách výtvarné výchovy.

Výtvarné úkoly jsem řadila podle náročnosti jejich výroby. Žáci začínají výrobou jednoduchého šperku. Během dalších hodin se zvyšují požadavky na kreativitu, tak i na řemeslnou zručnost s využitím nabytých zkušeností.

Jako výtvarnou řadu jsem zvolila *Výtvarný cyklus* se společným námětem: Šperk. „*Výtvarný cyklus využívá jednoho společného tématu, kde v jeho rámci žák hledá vlastní nápad... Seřazením výsledných prací vzniká například cyklus grafických listů, výtvarných etud nebo parafrází uměleckého díla podložený společnou myšlenkou nebo výtvarnou otázkou. ...Ve svém závěru však zřetelně stimuluje výtvarné myšlení žáků. Ti porovnávají vlastní výtvarné práce nebo rozpracování námětu se spolužáky a uvědomují si různost jednotlivých postupů.*“¹⁹

3.1. Výtvarné náměty

Níže zmíněné výtvarné náměty jsou určeny pro žáky vyšších ročníků 2. stupně základní školy. Uplatnění však mohou najít i v jiných např. mimoškolních institucích. Všechny tři výtvarné náměty popsané níže se skládají z motivace, zadání učební úlohy, žákovské tvorby a následné reflexe. Cíle výtvarných činností mohou směřovat nejen k výslednému produktu, ale také k samotnému zážitku z tvorby.

Výtvarné náměty vycházejí ze vzdělávacího oboru Výtvarná výchova v Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělání 2. stupně.

Učební náměty v různé míře rozvíjí tři dimenze učiva

- rozvíjení smyslové citlivosti
- uplatňování subjektivity
- ověřování komunikačních účinků

Uvedené mezioborové přesahy a průřezová témata odpovídají RVP.

¹⁹ROESELOVÁ, V. *Řady a projekty ve výtvarné výchově*. Praha. Sarah, 1997. ISBN 80-902267-2-8 Str. 32

3.1.1 První výtvarný námět „Šperk z pravěku“

Námět: „Šperk z pravěku“

Cíl: zvládnutí práce s měděným drátem a vytvoření jednoduchého šperku

Časové rozložení: 1x 90 minut

Učivo:

ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI

- „*reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly- reflexe ostatních uměleckých druhů (dramatických)*“

UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY

- *pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností – manipulace s objekty prostředky, pohyb těla a jeho umístění v prostoru*

OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ

- *komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření - vysvětlování a obhajoba výsledků tvorby s respektováním záměru autora*

Očekávané výstupy: žák

- „*variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků*“

- *vybírání, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření*

- *porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření“²⁰*

Mezioborový přesah: dějepis, dramatická výchova

První vyučovací jednotka (dvouhodinová)

Cíl hodiny: zvládnutí práce s měděným drátem a vytvoření šperku

Pomůcky: měděný drát různého průměru, kleštičky, kameny, mušle, klacíky, šnečí ulity,...

Motivace: „Co je šperk? Z čeho může být vyroben? Kdy se lidé začali zdobit šperky? Čím si lidé ještě zdobí tělo? Proč?“

„*Lidé začali zhotovovat první ozdoby už na počátku své existence. V mladším paleolitu se objevují první předměty, které můžeme s jistotou označit jako skutečné ozdoby.*“

²⁰Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2007. 126s. [online]. [cit. 2011-6-28] <<http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVPZV-pomucka-ucitelum.pdf>>

Zpočátku jsou to hlavně jednoduché závěsky zhotovené z kamene, kosti nebo provrtaných zvířecích zubů, které byly úzce spjaty s tehdejšími náboženskými představami. V nejstarších dobách neplnily ozdoby pouze estetickou funkci, často bylo jejich nošení spjato s různými rituály a magií.²¹

- na ukázkou obrázky šperků z pravěku

Organizace řízení učební činnosti: individuální

Pracovní postup:

1. Žákům jsou vysvětleny základní úkony pro práci s kleštěmi a drátem. Učitel jim demonstrativně předvede výrobu několika základních oček, háčků, výrobu spirály... Žákům je pro představu ukázáno několik hotových výrobků.

2. Žáci si techniku sami vyzkoušejí na zkušebních drátech.

3. Poté si vyberou libovolně poskytnuté přírodní materiály a pokusí se je spolu s lehce ohebným měděným drátem zkompletovat do přívěsků, náramků či jiných doplňků. Pro výrobu složitějších celků používají kleštičky.

Reflexivní dialog:

1. „Jak se vám pracovalo s měděným drátem? Bylo lehké zkompletovat předmět s drátem?“

2. „Představte si, že jste člověk z pravěku. Kde bydlíte? Jak se dorozumíváte? Jakou máte chůzi?“

„Nasad'te si vámi vyrobený doplněk a staňte se pračlověkem!“

Následuje dramatické ztvárnění rolí pravěkého člověka- chůze, zvuky, pohyby.

„Jak jste se cítili? Zkuste utvořit skupiny pralidí, kteří by mohli být ze stejné skupiny. Podle čeho jste se rozdělili?“

Možnost rozvinutí:

- následná malba/ kresba pravěkého člověka jeho pomůcek či obydlí

²¹ *Ozdoby a šperky z pravěku.* [online]. [cit. 2011-6-28] <<http://www.theses.cz/id/1nuy5c/>>

3.1.2. Druhý výtvarný námět „Amulet“

Námět: Amulet

Cíl: uvědomit si svoji jedinečnost, zvládnutí práce s křišťálovou pryskyřicí

Časové rozložení: 3x 90 minut

Učivo:

UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY

- *„prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností - výběr, uplatnění a interpretace*
- *typy vizuálně obrazných vyjádření- rozlišení, výběr a uplatnění pro vlastní tvůrčí záměry*
- *přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením – hledisko jejich vnímání (vizuální, dynamické), hledisko jejich motivace (založená na smyslovém vnímání, expresivní); reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech*

OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ

- *osobní postoj v komunikaci – jeho utváření a zdůvodňování; důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených), kritéria jejich porovnávání, jejich zdůvodňování*
- *proměny komunikačního obsahu – historické, sociální a kulturní souvislosti*

Očekávané výstupy: žák

- *vybírání, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření*
- *ověřuje komunikační účinky samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci*
- *vnímá individualitu každého žáka ve skupině*
- *rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu*
- *porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření; vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturní podmíněnosti svých hodnotových soudů“²²*

²¹ *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2007. 126s. [online]. [cit. 2011-6-20] <<http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVPZV-pomucka-ucitelum.pdf>>

První vyučovací jednotka (dvouhodinová)

Cíl hodiny: žák se seznámí s významem slova amulet a ve volné přírodě si sám vybere předmět, který mu bude sloužit, jako amulet

Motivace: „Víte co je amulet? K čemu slouží? Jak vypadá? Kdo ho může nosit? Máte/ měli jste někdy amulet?„

„Amulet je předmět, který má svou magickou silou chránit svého nositele. Slovo je odvozeno z latinského amuletum, což znamená objekt, který ochraňuje, nebo lékařský prostředek. Užívání amuletů je založeno na víře v ochrannou moc určitých věcí (například rostlin, kamenů nebo magických znaků). Amulet účinkuje pouze v případě, že jej osoba má neustále při sobě. Amulet se nosí na těle (podobně jako šperk) nebo na oděvu. Podle okultní praxe musí být amulet po zhotovení magicky posvěcen.“²³

Poznámka o charakteru první fáze: první dvouhodinová by měla žáky seznámit s tématem amulet. Upřesnit velikost a vhodnost výběru objektu. Konec hodiny by pak měl být vyčleněn pro organizační pokyny ohledně dalších vyučovacích jednotek, sdělení pravidel pro další práci, požadavky učitele aj.

Organizace řízení učební činnosti: individuální

Učební úloha:

1. „ Vyberte si takový předmět, který vás upoutá, osloví, očaruje či zaujme. Měli byste k němu cítit kladný vztah a věřit, že tento konkrétní objekt bude mít moc vás ochraňovat.“

2. „Pokuste se ztotožnit s touto částí přírody a představit jaký „život“ má za sebou.“

Reflexivní dialog:

„Čím vás konkrétní předmět očaroval? Proč jste si vybrali právě tento? Bylo těžké si jej vybrat nebo vás oslovil okamžitě? Máte nějaké pocity z amuletů ostatních?“

Druhá vyučovací jednotka (dvouhodinová)

Tato dvouhodinová bude navazovat na předchozí a žáci se budou věnovat výrobě amuletu.

²³Amulet.[online].[cit. 2011-6-29] <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Amulet>>

Cíl hodiny: zalití vybraného předmětu křišťálovou pryskyřicí do vlastnoručně vymodelované formy z modelíny

Pomůcky: křišťálová pryskyřice, plastové kelímky, gumové rukavice, špejle, modelína, plastová brčka, vybrané objekty

Motivace: „Jaký jste měli uplynulý týden? Měli jste nějaký problém? Stala se někomu z vás nějaká nepříjemná událost?“

„Je možné, že k předcházení nepříjemných situací či problémů vás může ochránit právě vámi vyrobený amulet.“

Organizace řízení učební činnosti: skupinová

Pracovní postup:

1. Žáci si vymodelují vlastní formy z modelíny, tak aby odpovídaly velikostí a hloubkou pro jimi vybraný předmět. Pokusí se vzniklou formu co nejvíce vyhladit, aby zamezili možné nerovnosti odlitku.
2. Na místo, kde bude dírka pro zavěšení, žáci zapíchnou zkrácené plastové brčko.
3. Každá skupina dostane v plastové nádobě již připravený mix (viz kapitola 1.2.) a do připravených forem vlévají jen tolik mixu, aby pokryl dno formy.
4. Opatrně vloží předmět a dolijí formu pryskyřicí až po okraj a dbají, aby pryskyřice zatekla i okolo brčka. Mohou si pomoci špejlí či párátkem.
5. Výrobky uloží na teplé a bezpečné místo a přikryjí např. krabicí na boty.

Reflexivní dialog:

„Jak se vám pracovalo s novým materiálem? Zaujala vás práce s křišťálovou pryskyřicí? S jakými neobvyklými materiály jste již pracovali? Napadá vás, kde by se pryskyřice dala ještě využít.“

Třetí vyučovací jednotka (dvouhodinová)

Třetí dvouhodinová jednotka navazuje na předchozí dvě a žáci se budou věnovat dokončení svých předmětů a poté bude následovat magické posvěcení amuletu.

Cíl hodiny: dokončení amuletu a jeho magické posvěcení

Pomůcky: drátěnka, jar, smirkový papír, kožená šňůrka, provázek

Motivace: „ Už zbývá jen málo a budete mít svůj vlastní amulet!“

Organizace řízení učební úlohy: individuální

Pracovní postup:

1. Žáci vyjmou své amulety z forem.
2. Pomocí dráťenky, jaru a vody zbaví amulet mastného filmu, který zanechala modelína.
3. Obrousí ostré hrany smirkovým papírem (viz kapitola 1.2.)
4. Výsledný šperk navlečou např. na koženou šňůrku

Reflexe:

Magické posvěcení

„ Každý amulet musí být magicky posvěcen, jinak nenabude plně své ochranné síly.“

Žáci utvoří kruh a uprostřed je položena dřevěná, starobylá maska. Každý žák přistoupí a v jedné ruce drží amulet a druhou rukou sahá na čelo dřevěné masky. Prosí duchy o magickou ochrannou sílu amuletu. Vše je podbarveno vhodným hudebním doprovodem dotvářející tajemnou atmosféru tohoto obřadu.

3.1.3. Třetíúhelníkový námět „Šperk plný pocitů“

Námět: „Šperk plný pocitů“

Cíl: základní ovládnutí programu „Malování“, prožití hudební nahrávky a vytvoření vlastní tvorby inspirované sluchovým vjemem, (zvládnutí práce s nůžkami na plech), osvojení práce s pryskyřicí

Časové rozložení: 2x 90 minut

Učivo:

ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI

- „*reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly – vědomé vnímání a uplatnění mimovizuálních podnětů při vlastní tvorbě; reflexe ostatních uměleckých druhů*

(hudebních)

- *uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu – vyjádření*

vztahů, pohybu a proměn uvnitř a mezi objekty (lineární, světlostní, barevné, plastické a prostorové prostředky a prostředky vyjadřující časový průběh) ve statickém i dynamickém

vyjádření

- **prvky vizuálně obrazného vyjádření** – linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality,

textury; vztahy a uspořádání prvků v ploše, objemu, prostoru a v časovém průběhu (podobnost, kontrast, rytmus, dynamické proměny, struktura), ve statickém i dynamickém vizuálněobrazném vyjádření

- **smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření** – výběr, kombinace a variace ve vlastní tvorbě

UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY

- **prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností** - výběr, uplatnění a interpretace

- **přístupy k vizuálněobrazným vyjádřením** – hledisko jejich vnímání (vizuální, dynamické), hledisko jejich motivace (založená na smyslovém vnímání, expresivní)

OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ

- **osobní postoj v komunikaci** – jeho utváření a zdůvodňování; důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených), kritéria jejich porovnávání, jejich zdůvodňování

- **komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření** – vysvětlování a obhajoba výsledků tvorby s respektováním záměru autora

- **proměny komunikačního obsahu** – historické, sociální a kulturní souvislosti

Očekávané výstupy: žák

- vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření

- užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání zkušeností získaných ostatními smysly

- k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika

- ověřuje komunikační účinky samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci

- rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu
- porovnává na konkrétních příkladech různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření; vysvětluje své postoje k nim s vědomím osobní, společenské a kulturnípodmíněnosti svých hodnotových soudů²⁴

Průřezové téma: mediální výchova

První vyučovací jednotka (dvouhodinová)

Cíl hodiny: vytvořit abstraktní kompozici na motivy hudební skladby v programu: Malování

Pomůcky: počítač, tiskárna, fotopapír, křišťálová pryskyřice, měděné plíšky (lůžka), hudební nahrávka (např.: Kilar- Orawa)

Motivace: „Jde vytvořit obraz bez štětce či tužky? Lze namalovat obraz bez štětce a barev? Víte co znamená digitální umění? Znáte nějaké české či zahraniční umělce? Co může být zdrojem inspirace?“

„Počítače a moderní technologie pronikají do všech oblastí našeho života a tedy i do umění. Digitální umění je tedy termín pro umění, které je vytvořené na počítači pomocí různých digitálních technologií.“

Ukázky:

Vladimír Obr – Vlnění (multimedia)

LillianSchwartz- Srovnání tváře (digitálně manipulované koláže fotografií)

Pascal Dombis-IrrationnalGeometrics (digital art instalace)

Organizace řízení učební úlohy: 1. individuální (práce na PC)

2. skupinová

Poznámka o charakteru první fáze: první dvouhodinová by měla žáky seznámit s celkovým průběhem výtvarného námětu „Šperk plný pocitů“. Předání organizačních pokynů ohledně dalších vyučovacích jednotek, sdělení pravidel pro další práci, požadavky učitele aj.

Pracovní postup:

²⁴Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2007. 126s. [online]. [cit. 2011-6-30] <<http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVPZV-pomucka-ucitelum.pdf>>

1. Žáci si před samotnou tvorbou vyzkouší možnosti programu Malování. Poté tvoří abstraktní výtvarný projev inspirovaný sluchovým vjemem z hudební nahrávky. Pokud mají během nahrávky pocit, že „papír“ je již zaplněn a hotov, mohou si otevřít nové okno a pokračovat. Snaží se zachytit barvami a liniemi své vnitřní pocity a nálady z hudební nahrávky.

2. Výsledný výtvarný projev je vytištěn na fotopapír.

Reflexe uvnitř úkolu: „Jak se vám líbila hudební ukázka? Co jste při ní cítili, prožívali? Jak se vám tvořily pocity pomocí myši? Bylo to pro vás obtížné, zajímavé?“

3. Žáci mají za úkol si vymyslet jednoduchý tvar svého budoucího šperku a vybírají si jen fragmenty ze svého výtvarného projevu.

4. Vystřižené „šperky“ obkreslí na měděný plech, vystříhnou a zapilují. (pokud schopnosti a věk žáků nedovoluje tuto činnost, může být udělána samotným učitelem anebo mohou žáci dostat již hotové měděné plíšky, další možností jsou tzv. „lůžka“ určená právě pro práci s pryskyřicí) Aby se výstřížek nekrabatil, ležel rovně a nekroutil se, musí být jen o něco menší než samotná měděná destička, proto je lepší plíšek vystřihávat o něco větší.

5. Žáci se rozdělí do čtyř přibližně velkých skupin, každá skupina obdrží rozmíchaný mix. (viz kapitola 1.2.)

6. Výstřížek přilepí k měděnému plíšku (např. modelářským lepidlem). Po zaschnutí doprostřed přívěšku kápnou několik kapek pryskyřice. Pomocí párátko roztáhnou pryskyřici po celém tvaru šperku. Díky tomu, že pryskyřice má vysoké povrchové pnutí, nestýká z lůžka a vytvoří „čepičku“.

7. Výrobky uloží na teplé a bezpečné místo a přikryjí např. krabicí na boty.

Reflektivní dialog: „ Jak se vám pracovalo s měděným plechem? Bylo těžké roztáhnout pryskyřici po celém šperku, aniž by vám přetekla?“

Druhá vyučovací jednotka (dvouhodinová)

Cíl hodiny: dokončení šperku

Pomůcky: kleštičky, drátky, komponenty

Motivace: „Dotvořte si svůj jedinečný šperk a buďte originální“

Pracovní postup:

1. Žáci si připomenou práci s kleštěmi a drátem.
2. Žáci pomocí oček z měděného drátku spojují jednotlivá lůžka v daný šperk či tvoří závěsy na přívěsky.

Reflektivní dialog:

Každý žák napíše na papír jedno přídavné jméno, které vystihuje jeho vyrobený šperk. Všechny papíry se dají na jednu hromadu a každý žák si náhodně vybere jeden papír. Poté se podle přídavného jména vybere šperk, který mu podle něj odpovídá. Následuje diskuze se samotným autorem. Co napsal sám autor? Trefil se hádající? Kolik stejných přídavných jmen se sešlo? Jaké přídavné jméno se nejčastěji opakovalo? Proč? „Kdo bude váš šperk nosit? Necháte si jej nebo ho darujete?“

Obměna výtvarného úkolu:

Žáci mohou malovat na skutečný papír voskovkami, temperami, vodovkami, křídami... a své výtvary oskenovat. Obrázky v počítači popřípadě mohou různě upravovat a poté je vytisknout na fotopapír.

Uplatnění výtvarné řady na veřejnosti:

Výsledné artefakty žáků mohou být představeny formou módní přehlídky ostatním žákům, pedagogům popřípadě rodičům v rámci školní akce. Uspořádáním školní módní přehlídky by si žáci vyzkoušeli své organizační, komunikační schopnosti a v neposlední řadě schopnost „prezentace ve veřejném prostoru“,²⁵
„Na těchto výstavách si děti uvědomují všechny aspekty dlouhodobé práce... Uvědomují si vlastní podíl na společné práci, který vyvolává pocit hrdosti a stimuluje jejich zájem o výtvarné aktivity.“²⁶

²⁵Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2007. 126s. [online]. [cit. 2012-04-08] <<http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVPZV-pomucka-ucitelum.pdf>>

²⁶ROESELOVÁ, V. *Řady a projekty ve výtvarné výchově*. Praha. Sarah, 1997. ISBN 80-902267-2-8 Str. 40

Závěr

Experimentováním s křišťálovou pryskyřicí jsem objevila nespočet nových možností, které tento materiál nabízí. Lze ji použít na výrobu mnoha originálních šperků či jiných módních doplňků. Možností je nepřeborné množství a fantazii se meze nekladou.

V diplomové práci jsem se stručně zmínila o historii šperku a o vlastnostech použitých materiálů. Největší část je věnována metodice a didaktice zpracování výroby šperků z křišťálové pryskyřice. V didaktické části bylo mou snahou poskytnout vodítkona několik výtvarných námětů a jejich možnou realizaci ve školním prostředí.

Domnívám se, že téma „výroba šperku“ by mohlo být nedílnou součástí hodin výtvarné výchovy pro žáky na 2. stupni základních škol. Rozvíjela by se jak jejich fantazie, originalita tak i řemeslná zručnost.

Věřím, že výroba vlastního osobitého šperku je pro žáky něco zcela neobvyklého a mohla by je zaujmout a nadchnout. V neposlední řadě je dobré si uvědomit, že krásný šperk je vlastně malé umělecké dílo, které v žákovi probouzí smysl pro estetično. V dnešní přetechnizované a uspěchané době to určitě není málo.

Chtěla jsem vyzkoušet co nejvíce výrazových možností práce s pryskyřicí a ověřit, zda tyto metody a postupy lze využít ve školním prostředí. Mým cílem bylo především ukázat na kreativitu a možnost uplatnění fantazie při práci s pryskyřicí. Bohužel jsem neměla možnost vyzkoušet si vše v praxi, ale jsme přesvědčena, že při své učitelské práci se k tomuto tématu jistě vrátím.

Seznam použité literatury:

BOSKOVÁ, D. *Současný šperk*. Brno, 2009. Bakalářská práce na Pedagogické fakultě Masarykovo univerzity n katedře výtvarné výchovy. Vedoucí diplomové práce Doc. PhDr. LefterisJoanidis

ĎURČOVÁ, J. *Šperk 10 x jinak*. Plzeň, 2011. Diplomová práce na Pedagogické fakultě Západočeské univerzity na katedře výtvarné kultury. Vedoucí diplomové práce Mgr. Naděžda Potůčková

HAZUKOVÁ, H. *Příprava učitele na rozhodování ve výtvarné výchově I. díl*. Praha. UK, 1994

HÁTLEOVÁ, K. *Drátované šperky III*. Praha. Grada 2011. ISBN: 978-80-247-2637-3

HEZINA, L., ZÁMEČNÍKOVÁ, Š. *Šperky z křišťálové pryskyřice*. Zlín. VEGA s.d.

KŘÍŽOVÁ, A. *Proměny českého šperku na konci 20. století*. Praha. Akademia 2002. ISBN: 80-200-0920-5.

ROESELVÁ, V. *Řady a projekty ve výtvarné výchově*. Praha. Sarah, 1997. ISBN 80-902267-2-8

SEECHARRAN, V. *Moderní šperk*. Metafora 2010. ISBN: 978-80-7359-247-9

Internetové zdroje:

<http://www.artefiletika.cz>

www.sperkar.cz/historie/historie-sperku-nejstarsi-nalezky

[www.sperkyprozeny.cz/Tema/Clanky-a-zajimavosti/Historie-sperku-a-](http://www.sperkyprozeny.cz/Tema/Clanky-a-zajimavosti/Historie-sperku-a-obdarovavani)

[obdarovavaniwww.galeriebueno.cz/historie-sperku-v-](http://www.galeriebueno.cz/historie-sperku-v-)

[cechach.htmlhttp://www.mestojablonec.cz/cs/mesto/jablonecky-mesicnik/06-](http://www.mestojablonec.cz/cs/mesto/jablonecky-mesicnik/06-)

[2009/vratislav-karel-novak.html](http://www.mestojablonec.cz/cs/mesto/jablonecky-mesicnik/06-2009/vratislav-karel-novak.html)

<http://www.davona.cz/tvoreni/1225/kristalova-pryskyrice/>

<http://www.odstyl.cz/slovník.htm>

http://www.draturjeme.wz.cz/material_pomucky.html

<http://www.theses.cz/id/1nuy5c/>

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Amulet>

<http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVPZV-pomucka-ucitelum.pdf>

<http://clanky.rvp.cz/clanek/c/P/629/NOVA-POJETI-VYTVARNE-VYCHOVYPLAN-A-VYTVARNE-PROJEKTY.html/>

Soupis citací:

- ¹ Historie šperku- nejstarší nálezy. *Magazín Šperkař*. [online].[cit. 2011-6-27]
<[http://magazin.sperkar.cz/historie-sperku-nejstarsi-nalezyl/](http://magazin.sperkar.cz/historie-sperku-nejstarsi-nalezyl)>
- ² *Historie šperků v Čechách*. [online].[cit. 2011-6-27]
<<http://www.galeriebueno.cz/historie-sperku-v-cechach.html>>
- ³ BOSKOVÁ, D. *Současný šperk*. Brno, 2009. Bakalářská práce na Pedagogické fakultě Masarykovo univerzity n katedře výtvarné výchovy.
- ⁴ KRÍŽOVÁ, A. *Proměny českého šperku na konci 20. století*. Praha. Akademia 2002. ISBN: 80-200-0920-5. Str. 7
- ⁵ KRÍŽOVÁ, A. *Proměny českého šperku na konci 20. století*. Praha. Akademia 2002. ISBN: 80-200-0920-5. Str. 7
- ⁶ KRÍŽOVÁ, A. *Proměny českého šperku na konci 20. století*. Praha. Akademia 2002. ISBN: 80-200-0920-5. Str. 28
- ⁷ KRÍŽOVÁ, A. *Proměny českého šperku na konci 20. století*. Praha. Akademia 2002. ISBN: 80-200-0920-5. Str. 133
- ⁸ KRÍŽOVÁ, A. *Proměny českého šperku na konci 20. století*. Praha. Akademia 2002. ISBN: 80-200-0920-5. Str. 127
- ⁹ *Vratislav Karel Novák*. [online].[cit. 2011-6-24]
<<http://www.mestojablonec.cz/cs/mesto/jablonecky-mesicnik/06-2009/vratislav-karel-novak.html>>
- ¹⁰ KRÍŽOVÁ, A. *Proměny českého šperku na konci 20. století*. Praha. Akademia 2002. ISBN: 80-200-0920-5. Str. 127
- ¹¹ BOSKOVÁ, D. *Současný šperk*. Brno, 2009. Bakalářská práce na Pedagogické fakultě Masarykovo univerzity n katedře výtvarné výchovy.
- ¹² HEZINA, L., ZÁMEČNÍKOVÁ, Š. *Šperky z křišťálové pryskyřice*. Zlín. VEGA s.d.
- ¹³ HEZINA, L., ZÁMEČNÍKOVÁ, Š. *Šperky z křišťálové pryskyřice*. Zlín. VEGA s.d. Str. 2
- ¹⁴ *Křišťálová pryskyřice*. [online].[cit. 2011-6-20]
<<http://www.davona.cz/tvoreni/1225/kristalova-pryskyrice/>>
- ¹⁵ HEZINA, L., ZÁMEČNÍKOVÁ, Š. *Šperky z křišťálové pryskyřice*. Zlín. VEGA s.d. Str. 7
- ¹⁶ HEZINA, L., ZÁMEČNÍKOVÁ, Š. *Šperky z křišťálové pryskyřice*. Zlín. VEGA s.d. Str. 8

- ¹⁷ *Slovníček bižuterních pojmů.* [online]. [cit. 2011-6-24]
<<http://www.odstyl.cz/slovník.htm>>
- ¹⁸ HEZINA, L., ZÁMEČNÍKOVÁ, Š. *Šperky z křišťálové pryskyřice.* Zlín. VEGA s.d.Str.7
- ¹⁹ ROESELVÁ, V. *Řady a projekty ve výtvarné výchově.* Praha. Sarah, 1997. ISBN 80-902267-2-8 Str. 32
- ²⁰ *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání.* Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2007. 126s. [online]. [cit. 2011-6-28]
<<http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVPZV-pomucka-ucitelum.pdf>>
- ²¹ *Ozdoby a šperky z pravěku.* [online]. [cit. 2011-6-28]
<<http://www.theses.cz/id/1nuy5c/>>
- ²² *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání.* Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2007. 126s. [online]. [cit. 2011-6-20]
<<http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVPZV-pomucka-ucitelum.pdf>>
- ²³ *Amulet.* [online]. [cit. 2011-6-29] <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Amulet>>
- ²⁴ *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání.* Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2007. 126s. [online]. [cit. 2011-6-30]
<<http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVPZV-pomucka-ucitelum.pdf>>
- ²⁵ *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání.* Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2007. 126s. [online]. [cit. 2012-04-08]
<<http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVPZV-pomucka-ucitelum.pdf>>
- ²⁶ ROESELVÁ, V. *Řady a projekty ve výtvarné výchově.* Praha. Sarah, 1997. ISBN 80-902267-2-8 Str. 40

Resumé

Experimentation with crystal resin gives many different possibilities in creating jewelry or other accessories. There are a lot of possibilities and fantasy has no limits.

In my thesis I briefly mentioned the history of jewelry and introduced materials which were used for making jewelry. The big part of the work is focused on describing each of the stages of creating jewelry from the initial design up to the final completion.

The methodological part described the ways in which creating jewelry can be used in education. I believe that „making jewelry“ would be something new and interesting for pupils in elementary schools. Making jewelry develops pupils' fantasy, imagination, originality and last but not least their workmanship.

My target was to try as many possibilities as crystal resin offers. I wanted to find out if that methods and procedures could be used in the educational process. Unfortunately I have not had opportunity to try it in practice but I am convinced of crystal resin could be use in art lessons. I am sure that I will try it during my future teaching practice.

Seznam příloh

Příloha č. 1: Fotografie šperků z křišťálové pryskyřice

První sada šperků „Barevné a tvarové možnosti“

„Modrý“	II
„Šídlo“	IV
„Průchod“	VI

Druhá sada šperků „Hra s barvami“

„Rudé moře - rozpíjení“	VIII
„Západ slunce“	X
„Barevná zrna“	XII

Třetí sada šperků „Zalité objekty“

„Stroj času“	XIII
„Rukavice“	XV
„Rukavice II“	XVII

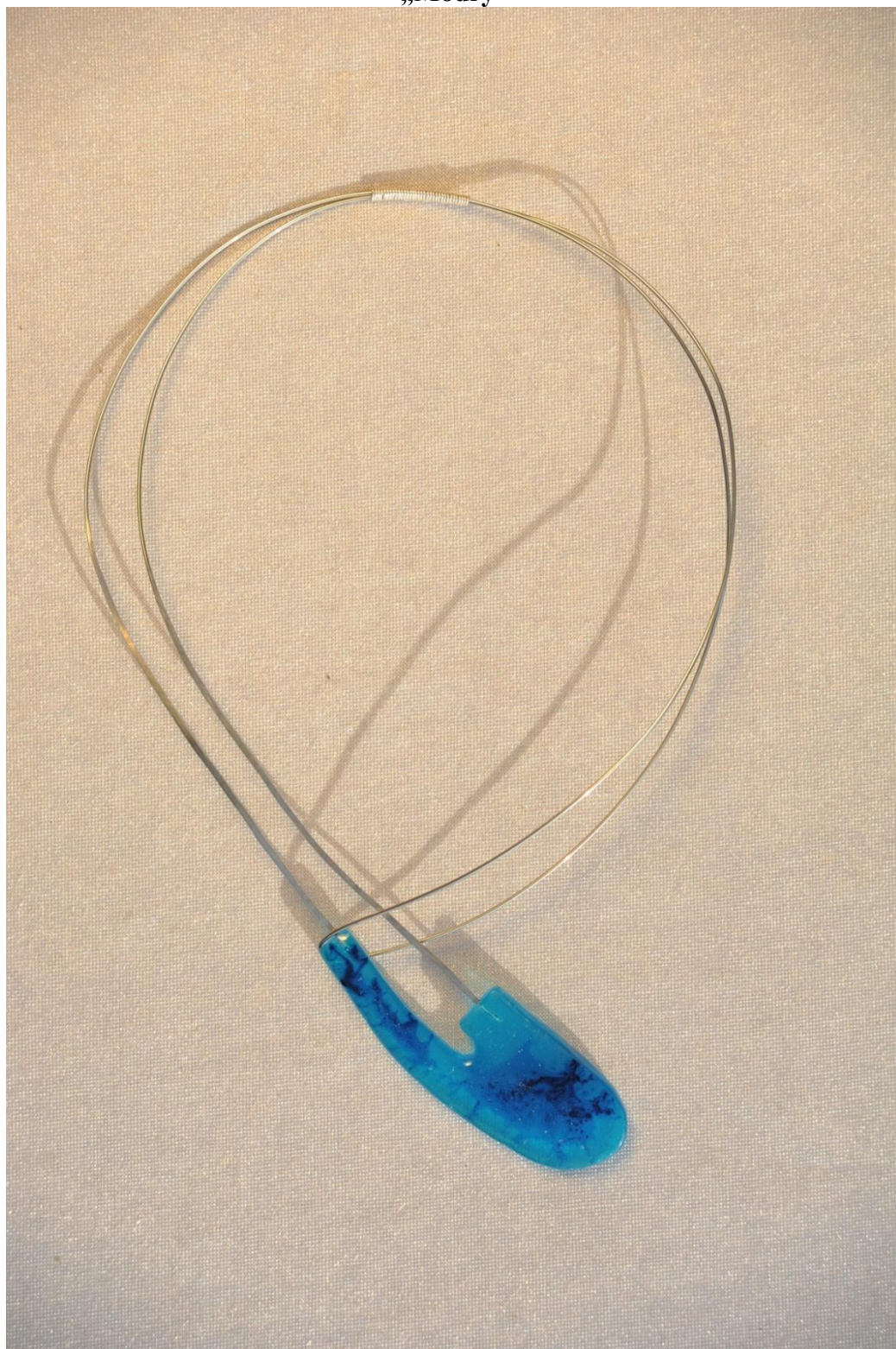
Čtvrtá sada šperků „Pryskyřice a cín“

„Oko“	XIX
„Čtverce“	XXI
„Půlměsíc“	XXIII

Příloha č. 2: Skici ke šperkům z křišťálové pryskyřice

První sada šperků „Barevné a tvarové možnosti“

„Modrý“

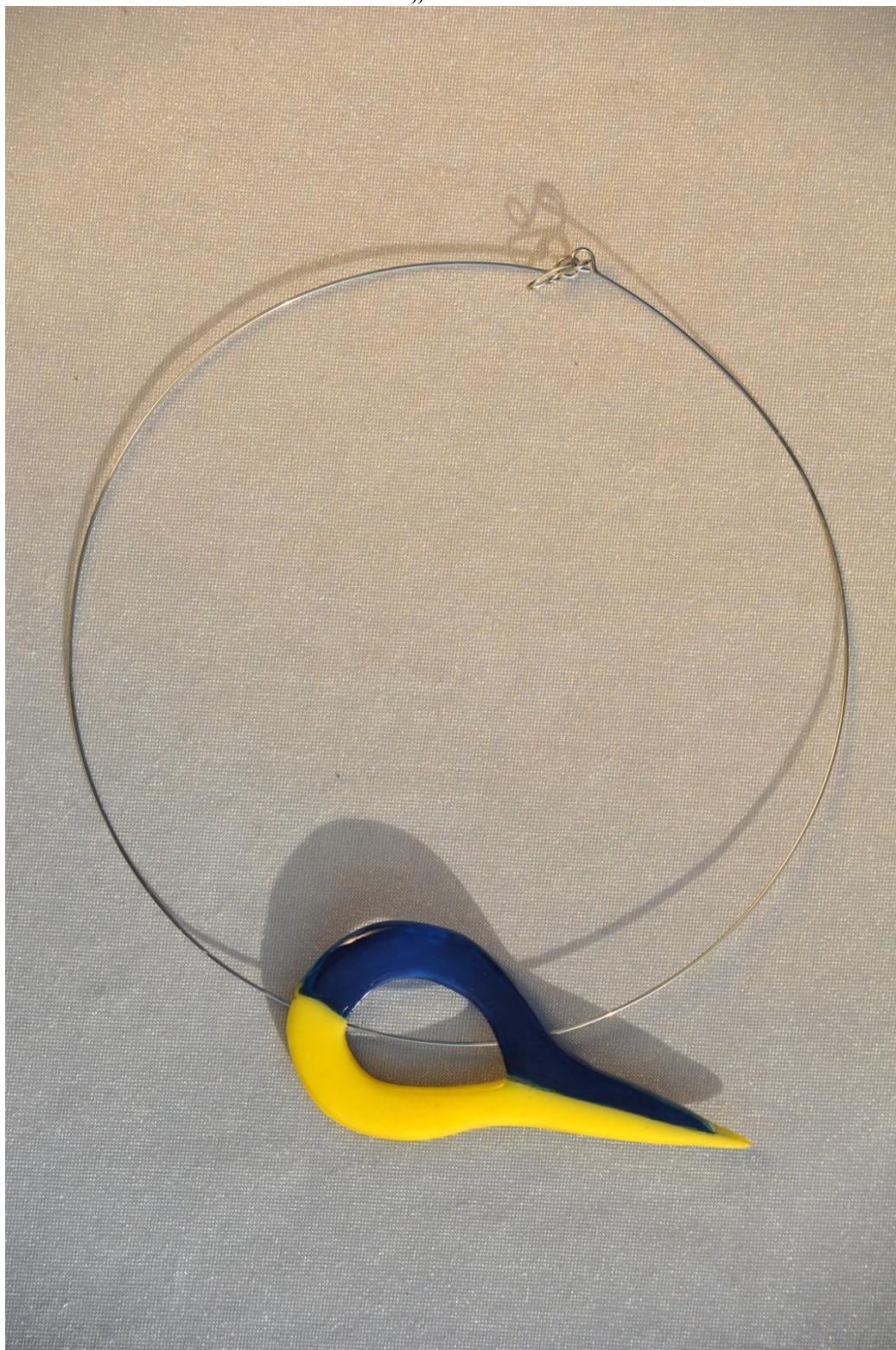
Obr. č. 1

„Modrý“

Obr. č. 2

„Šídlo“

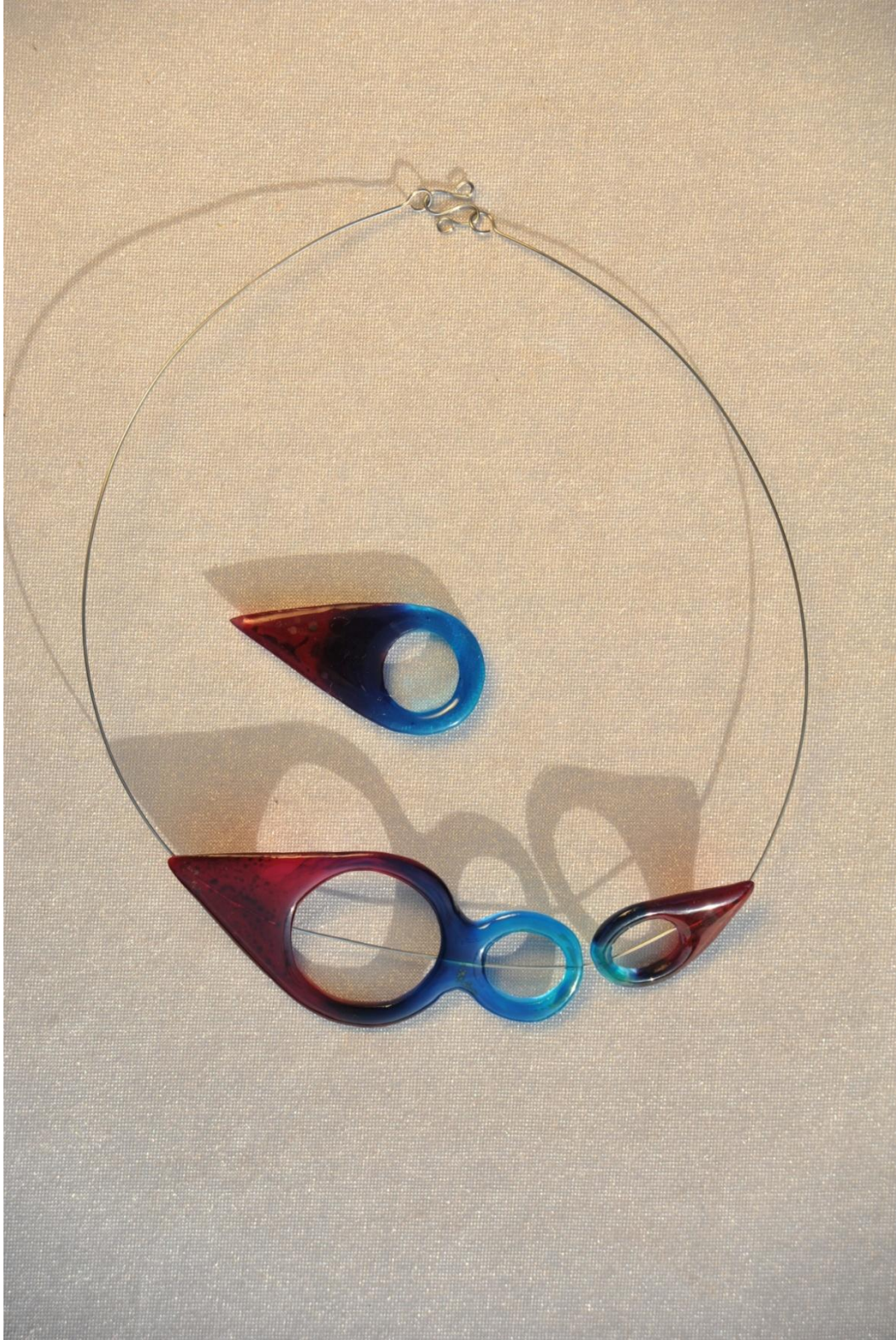
Obr. č. 3

„Šídlo“

Obr. č. 4

„Průchod“

Obr. č. 5

„Průchod“

Obr. č. 6

Druhá sada šperků „Hra s barvami“

„Rudé moře- rozpijení“

Obr. č. 7

„Rudé moře- rozpijení“

Obr. č. 8

„Západ slunce“

Obr. č. 9

„Západ slunce“

Obr. č. 10

„Barevná zrna“

Obr. č. 11

„Barevná zrna“

Obr. č. 12

Třetí sada šperků „Zalité objekty“

„Stroj času“

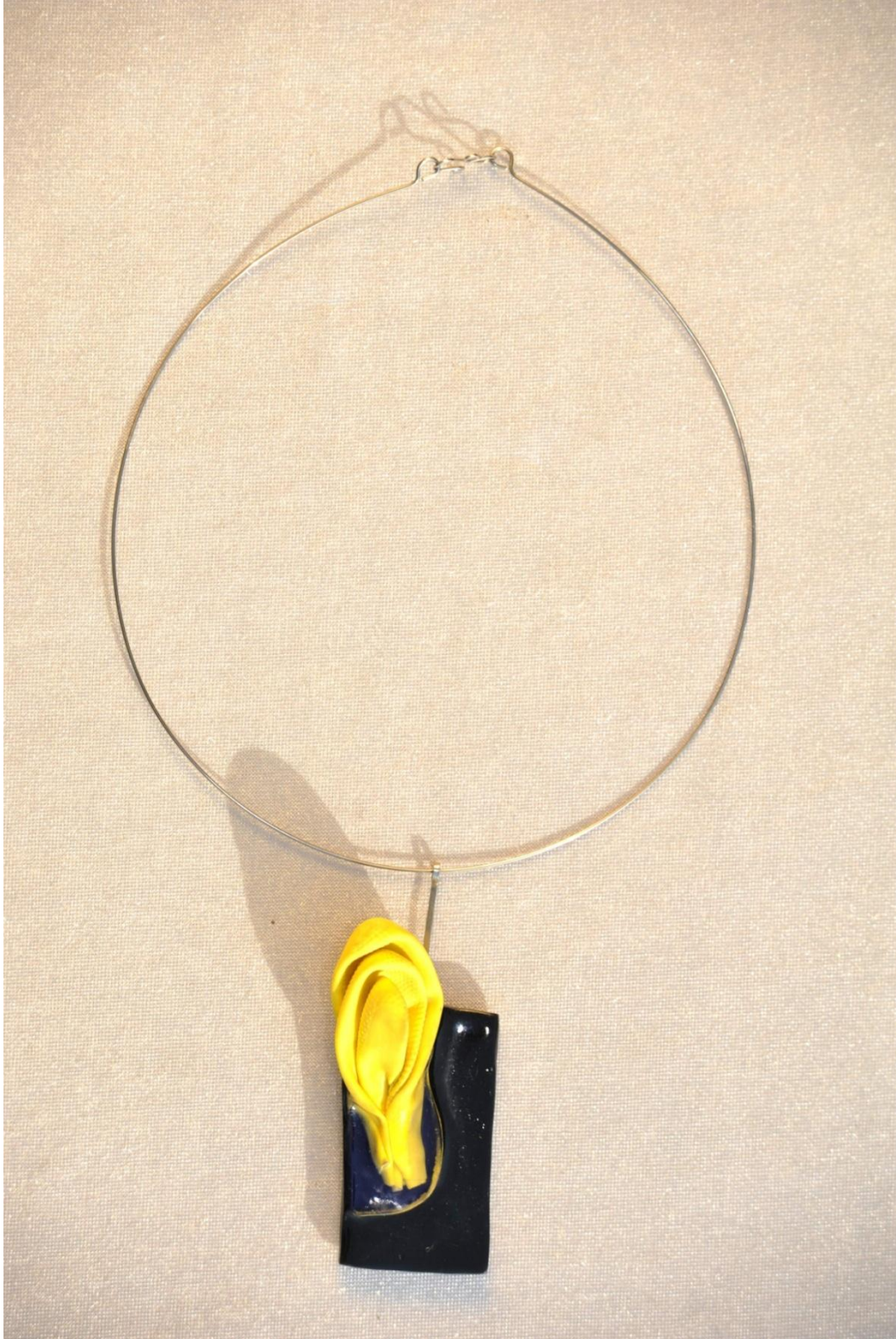
Obr. č. 13

„Stroj času“

Obr.č. 14

„Rukavice“

Obr. č. 15

„Rukavice“

Obr. č. 16

„Rukavice II“

Obr. č. 17

„Rukavice II“

Obr. č. 18

Čtvrtá sada šperků „Pryskyřice a cín“

„Oko“

Obr. č. 19

„Oko“

Obr. č. 20

„Čtverce“

Obr. č. 21

„Čtverce“

Obr. č. 22

„Půlměsíc“

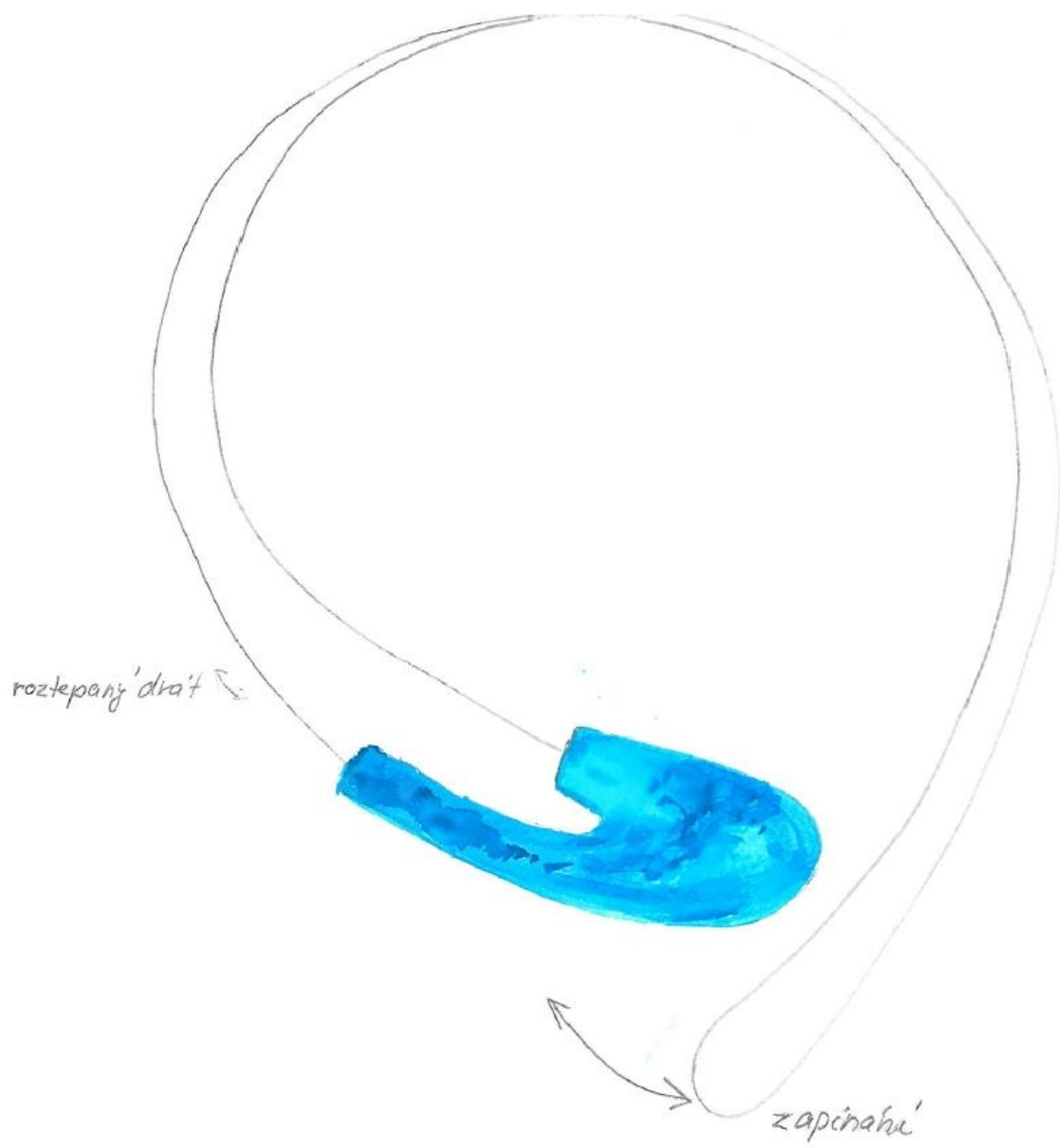
Obr. č. 23

„Půlměsíc“

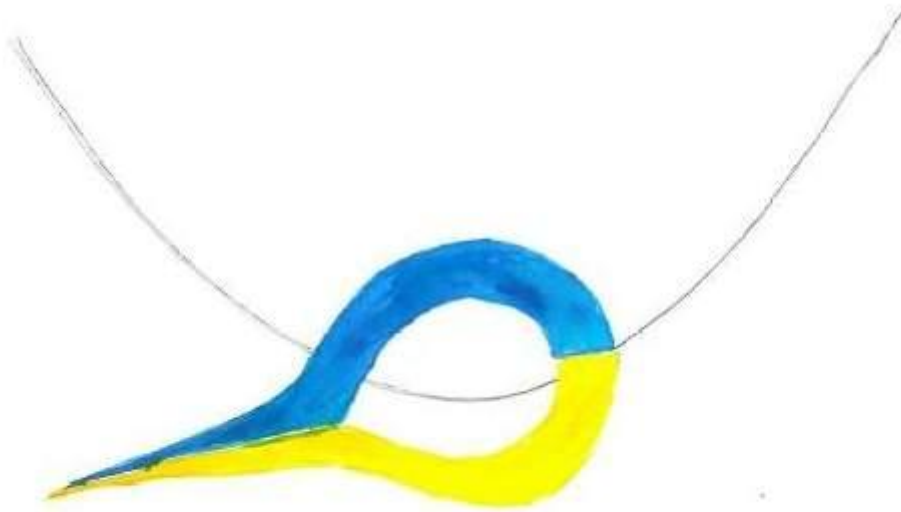

Obr. č. 24

Příloha č. 2: Skici ke šperkům z křišťálové pryskyřice

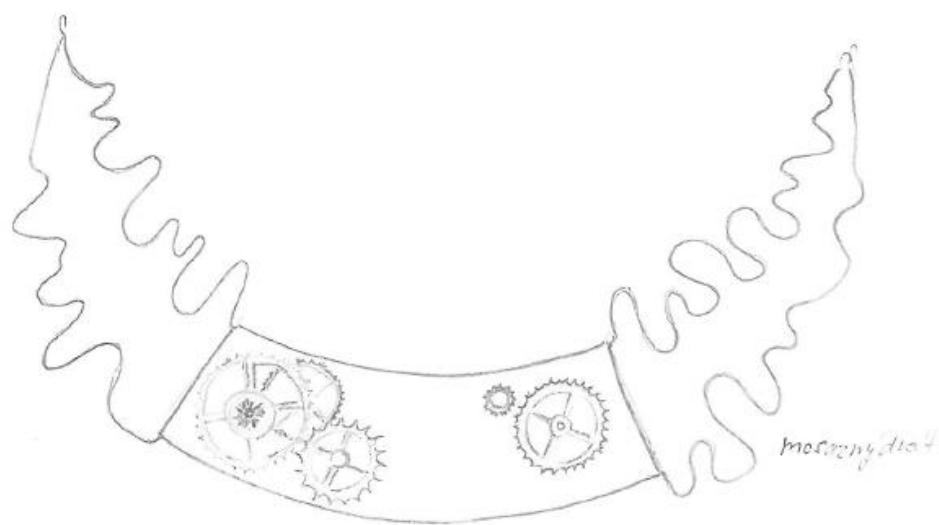
Obr. č. 25

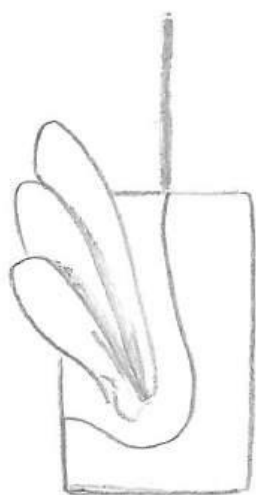
Obr. č. 26

Obr. č. 27

Obr. č. 28

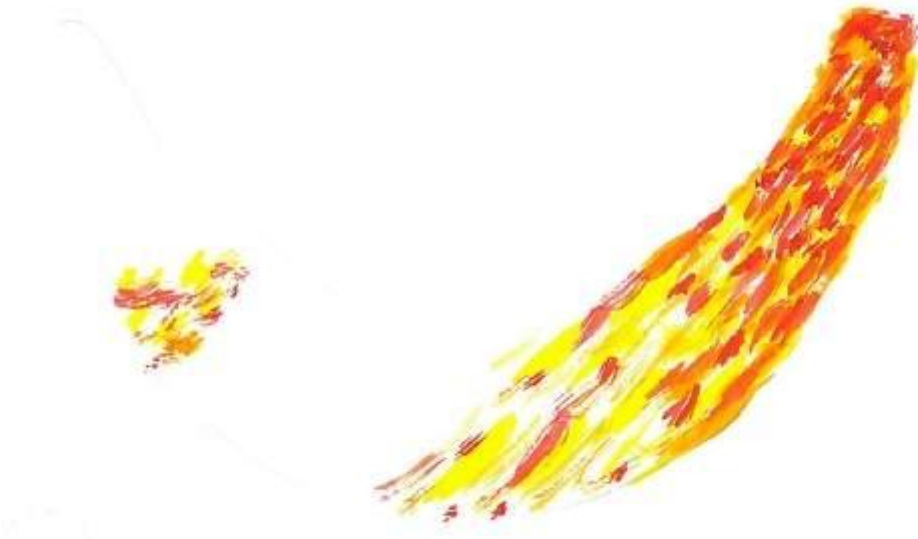

prsty z gumových rukavic

Obr. č. 29

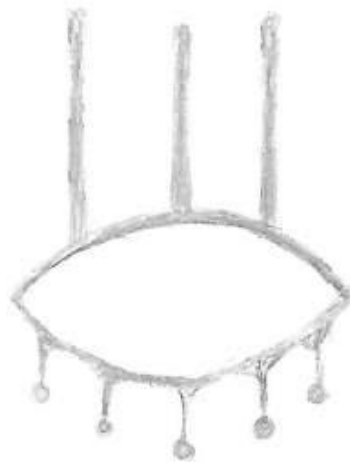
Obr. č. 30

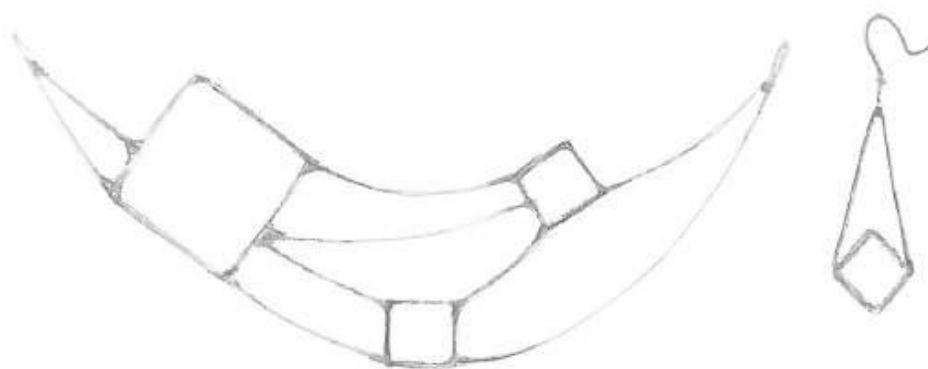
Obr. č. 31

Obr. č. 32

Obr. č. 33

Obr. č. 34

Obr. č. 35